

Тема 1. ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Лекція № 1 (2 години)

План:

- 1.1. Сутність, особливості і специфіка управління.
- 1.2. Управління як вид діяльності.
- 1.3. Історичний розвиток менеджменту як діяльності і науки.

Лекція № 2 (2 години)

План:

- 1.4. Управління – менеджмент – керівництво.
- 1.5. Основні принципи менеджменту.
- 1.6. Сучасні концепції і принципи менеджменту.

Самостійна робота (8 годин)

План:

1. Наукові школи менеджменту
2. Основні поняття системного та ситуаційного підходів.
3. Робота з ситуаційним тестом № 1 “Чи готові Ви бути ефективним менеджером?”

Література:

1. Основы менеджмента / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков, 1996. – С. 11.
2. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К., 1995. – С. 18; 25.
3. Шатун В.Т. Основы менеджменту. – Миколаїв, 2006.– С.14-20.
4. Шегда А.В. Менеджмент. – К., 2004. – С. 39; 88.
5. Юргутіс І.А., Кравчук І.І., Основы менеджменту. – К., 1998. – С. 13.

Семінарське заняття № 1 (2 години)

План:

1. Поняття менеджменту.
2. Основні принципи менеджменту.
3. Сучасні концепції і принципи менеджменту.
4. Аналіз і розбір результатів роботи з ситуаційним тестом № 1 “Чи готові Ви бути ефективним менеджером?”
5. Контроль ступеню засвоєння теми за допомогою залікового тесту 1-1.

Доповіді:

1. Основні принципи менеджменту.
2. Сучасні концепції і принципи менеджменту.

Теми рефератів:

1. Сутність менеджменту і причини його виникнення.
2. Історичний розвиток менеджменту як діяльності.
3. Наукові школи менеджменту.
4. Сучасні концепції менеджменту.

Основна література:

1. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 178-190.
2. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М., 2004. – С. 45; 64; 75; 89.
3. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К., 2000. – С.7.
4. Основы менеджмента / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков, 1996. – С. 7.
5. Файоль А., Эмерсон Г., Тейлор Ф., Форд Г. Управление – это наука и искусство. – М., 1992. – С. 11-20; 273.
6. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К., 1995. – С. 5-25.
7. Шатун В.Т. Основы менеджменту. – Миколаїв, 2006.

8. Шегда А.В. Менеджмент. – К., 2004. – С. 33; 88; 169.

Додаткова література:

1. Державна служба в Україні: теорія та практика: Навчальний посібник / За заг. ред. М.С.Іванова, М.О.Багмета, В.С.Фуртатова. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – С. 16; 26.
2. Друкер Питер, Ф. Практика менеджмента. – М., 2003. – С. 32; 129, 186, 256, 290.
3. Друкер Питер, Ф. Энциклопедия менеджмента. – М., 2003. – С. 20, 145, 236, 322,

372.

4. Скороходов В.А. Менеджмент вищої школи. – Миколаїв, 2003. – С. 12.
5. Юргутіс І.А., Кравчук І.І., Основи менеджменту. – К., 1998. – С. 6; 210.
6. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения. – К., 1993. – С. 45; 119; 142.
7. Якокка Л. Карьера менеджера. – Минск, 2005. – С. 45, 64; 75; 89.

Контрольні запитання до теми:

1. У чому полягає необхідність управління спільною діяльністю людей?
2. Які існують види управління?
3. Передумови виникнення менеджменту як теорії і практики.
4. Поняття менеджменту і підходи до його визначення.
5. Як співвідносяться поняття “управління” – “менеджмент” – “керівництво”?
6. Що таке школа наукового управління в менеджменті?
7. Які відмінності класичної (адміністративної) школи управління?
8. Чому і як виникла школа людських відносин?
9. Дайте визначення школи поведінкових наук.
10. Що таке емпірична школа управління?
11. Назвіть сучасні концепції і принципи менеджменту.

Заліковий тест для перевірки знань

Тест 1-1

1. Управління – це:

- А) осмислений вплив людини на процеси, об’єкти, а також на людей для надання необхідної спрямованості їх діяльності й одержання бажаного результату;
- Б) цілеспрямований вплив на колективи людей для організації і координації їх діяльності;
- В) процес вибору керівного впливу з числа можливих за критерієм ефективності на основі інформації про стан об’єкта і зовнішнього середовища.

2. Об’єкт управління – це:

- А) особи або органи, які здійснюють наукове дослідження теоретичної проблеми, проектування нової системи, управління розвитком системи, її експлуатацію;
- Б) комплекс відносин в системі, що визначається суб’єктом управління;
- В) елемент системи управління виробничо-господарською організацією, який змінює свою поведінку під впливом суб’єкта управління.

3. Менеджмент – це:

- А) організаційна побудова системи управління, яка відображає структури, взаємозалежність структурних підрозділів та їх завдання;
- Б) функції, які викопують структурні підрозділи і окремі працівники апарату управління в загальному механізмі системи управління;
- В) система організації колективної праці, ефективного використання ресурсів, концентрації зусиль на підвищенні якості праці персоналу організації чи підприємства.

4. Предметом праці в управлінні виступають:

- А) матеріально-предметні елементи виробництва;
- Б) люди та породжувана ними інформація;
- В) інформація й комунікації;

5. Ситуаційний підхід у менеджменті – це:

- А) загальний спосіб мислення і підходу стосовно організації і управління, в основі якого лежить поняття системи як певної цілісності, що складається із взаємопов’язаних частин;
- Б) процес, який складається з серії взаємопов’язаних дій, що називаються функціями. Кожна з них, у свою чергу, складається з однорідних дій, операцій, процедур;

В) вміння правильно оцінювати управлінсько-виробничі ситуації та знаходити виходи з них.